

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 584

van **JOHAN DANEN**

datum: 23 april 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Huishoudelijke houtstookinstallaties - Meting hinder

De huishoudens in Vlaanderen zijn verantwoordelijk voor bijna 60% van de uitstoot van PM_{2,5} en ongeveer 40% van de emissie van PM₁₀. Gebouwenverwarming zorgt voor meer dan 85% van de PM_{2,5}-emissies en bijna 95% hiervan is afkomstig van verwarming op hout. Huishoudelijke houtstook is voor bijna 50% van de totale PM_{2,5}-emissies verantwoordelijk en is daarmee de belangrijkste bron van PM_{2,5} in Vlaanderen. Fijn stofdeeltjes van het type PM_{2,5} kunnen doordringen tot in de longblaasjes.

De Europese richtlijn 2008/50/EG definieert grenswaarden voor PM₁₀ en PM_{2,5}. Voor PM₁₀ bedragen deze grenswaarden respectievelijk 50 µg/m³ (daggemiddelde) en 40 µg/m³ (jaargemiddelde). Voor PM_{2,5} bedraagt deze waarde 25 µg/m³ (jaargemiddelde, mogelijk verlaagd naar 20 µg/m³ in 2020).

De Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) kijkt enkel naar de gezondheidsaspecten van fijn stof en houdt bij de richtwaarden geen rekening met de haalbaarheid en economische belangen. De WGO gaat er ook vanuit dat voor fijn stof geen veilige drempelwaarde bestaat. Voor PM₁₀ geeft de WGO advieswaarden van 50 µg/m³ (daggemiddelde) en 20 µg/m³ (jaargemiddelde). Voor PM_{2,5} bedragen deze advieswaarden 25 µg/m³ (daggemiddelde) en 10 µg/m³ (jaargemiddelde).

Uit de toelichtingen van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) blijkt dat korte blootstellingen aan fijn stof (24u) kunnen leiden tot het verergeren van bestaande gezondheidsproblemen (zoals astma), terwijl chronische blootstelling leidt tot een toename van chronische luchtwegaandoeningen en een lagere levensverwachting.

Bij het onoordeelkundige gebruik van houtstookinstallaties geeft de onvolledige verbranding aanleiding tot een verhoogde uitstoot van o.a. PAK's, fijn stof en zwarte koolstof. Wanneer kunststoffen e.d. verbrand worden in de zogenaamde allesbranders, wordt de cocktail van uitgestoten stoffen nog wat complexer.

Wanneer het onoordeelkundige gebruik van houtstookinstallaties aanleiding geeft tot burenhinder (geur, fijn stof)/milieuhinder, staat de gedupeerde vaak machteloos. Een gesprek lost vaak niets op en de politie heeft niet de bevoegdheid om zonder huiszoekingsbevel de dader op heterdaad te betrappen. Bovendien zijn de meetmethoden die de VMM hanteert gebaseerd op dagmetingen (24u) en zij hanteert dan ook het daggemiddelde als norm. De hinder ontstaat echter vaak bij het opstarten van de stookinstallatie. In deze opstartfase van ongeveer 30 minuten wordt de dagnorm

vaak met een factor 7 of 8 overschreden volgens de burgers die over een rudimentaire fijnstofmeter beschikken.

Door de huidige bouwnormen en de daaraan gekoppelde verplichte ventilatie van de woning, is er nog een aspect bijgekomen aan de problematiek van houtstook. Door de actieve aanzuiging van de buitenlucht wordt het fijn stof en de bijhorende stank mee in de woning gezogen, wat maakt dat eigenaars van een moderne woning meer last zullen hebben.

Er zijn op de markt vrij accurate meettoestellen om de hoeveelheid fijn stof in de lucht vast te stellen. Deze fijnstofmeters - deeltjestellers - hebben echter een prijskaartje dat varieert tussen 3000 euro en 10.000 euro.

1. De normen die door de Europese richtlijn Luchtkwaliteit - en ook door de VMM - gehanteerd worden, zijn dag- of jaargemiddelden en dus niet bruikbaar om kortstondige maar ernstige hinder vast te stellen. Het opleggen van een maximale grenswaarde (bijvoorbeeld 3x het daggemiddelde) zou een oplossing kunnen bieden.

Overweegt de minister te onderzoeken of een maximale piekwaarde in de wetgeving kan worden opgenomen?

2. Milieuambtenaren, Milieu-inspectie en de VMM kunnen enkel de geijkte meetmethoden gebruiken om de concentratie aan fijn stof in de lucht te meten. Hierdoor kunnen zij geen kortstondige maar ernstige hinder vaststellen.

Overweegt de minister te onderzoeken op welke wijze deze kortstondige maar ernstige hinder ten gevolge van huishoudelijke (hout)verbranding gemeten kan worden (met bijvoorbeeld een deeltjesteller)?

3. Overweegt de minister de huidige wetgeving aan te passen zodat de meting van kortstondige fijnstofpieken mogelijk wordt en dat hierdoor ook een mogelijkheid komt tot handhaving?

4. Op 22 oktober 2018 werd de Green Deal Huishoudelijke Verwarming gesloten tussen de Vlaamse overheid en diverse partners. Een van de doelstellingen van deze Green Deal was om op korte termijn de uitstoot ten gevolge van huishoudelijke houtverwarming gevoelig te reduceren (PM10, PM25, BC, PAK, dioxines, NMVOS) en zo de luchtkwaliteit binnen en buiten het huis te verbeteren.

a) Wat is de stand van zaken van de Green Deal Huishoudelijke Verwarming?

b) Welke stappen/initiatieven zal de minister nemen om uitvoering te geven aan de Green Deal en om de doelstellingen te bereiken?

ANTWOORD

op vraag nr. 584 van 23 april 2020

van **JOHAN DANEN**

1. De grenswaarden voor fijn stof zijn op Europees vlak vastgelegd en gebaseerd op jarenlange epidemiologische studies. Deze studies zijn op hun beurt doorgaans gebaseerd op dag- en jaarwaarden. Op populatieniveau zijn chronische langetermijneffecten belangrijker. Lokaal kunnen acute effecten, door bijvoorbeeld blootstelling aan houtrook, echter zeker relevant zijn en kunnen kortstondige hoge stofconcentraties wel degelijk gezondheidsklachten veroorzaken. Daarom nemen we de hinderproblematiek zeker ernstig en is het ook een onderdeel van de Green Deal huishoudelijke houtverwarming. Actie 1.3.5 van die Green Deal heeft tot specifiek doel om de aanpak van hinderklachten van houtverwarming door lokale handhavers te verbeteren. Deze actie zal heel concreet uitmonden in een stappenplan voor lokale handhavers.

Het is echter geen eenvoudige problematiek. Er zijn burgers die ander dan droog en onbehandeld hout stoken en die daarmee de wet overtreden. Maar er kan ook hinder optreden in situaties waar mensen wel droog en onbehandeld hout stoken. We weten dat de opstartfase van houtkachels vaak voor problemen zorgt en dat bijvoorbeeld ook het stoken van naaldhout zoals den en spar eigenlijk niet aangewezen is; zelfs de fabrikanten van de toestellen geven dit aan.

Hoewel het duidelijk is dat dagwaarden geen goede indicatie zijn voor hinder, zijn er ons geen richt- of grenswaarden bekend in de orde van uren of minuten. Het onderzoeken en ontwikkelen van bijkomende grens- of advieswaarden zou dus zeker een lang en tijdrovend proces zijn dat best op Europees/internationaal niveau aangepakt wordt.

2. Het tellen van deeltjes in de buitenlucht is technisch complex en heeft bovendien het nadeel dat er geen directe link kan gelegd worden met bestaande normen en grenswaarden, die zijn namelijk uitgedrukt in microgrammen per m³, dus in massa en niet in aantal deeltjes per volume. Bovendien kunnen deeltjesaantallen zeer sterk variëren in tijd en ruimte wat hun inzetbaarheid heel complex maakt. In de nabijheid van een bron kunnen op korte tijdspannes variaties in deeltjesaantallen optreden met een factor 10 tot 100, afhankelijk van de windrichting.

Wat betreft het vaststellen van hinder door houtrook, onderzoekt VMM momenteel de toepasbaarheid van goedkope fijnstofsensoren die PM_{2.5} fijn stof meten. De VMM bekijkt de kwaliteit en toepassingsmogelijkheden onder meer binnen het lopende VAQUUMS-project met steun van het LIFE-programma van de Europese Commissie. Hoewel deze sensoren niet de kwaliteit bieden van officiële metingen en er voorzichtig en met voldoende expertise met de meetwaarden moet worden omgesprongen, zouden ze in de toekomst kunnen gebruikt worden om hinder door houtrook te 'visualiseren' en dus de problematiek meer zichtbaar te maken voor burgers en handhavers.

3. De huidige Vlaamse wetgeving vloeit voort uit Europese normen en wetgeving. Het lijkt ons niet opportuun om bijkomende wetgeving hier op Vlaams niveau te gaan ontwikkelen, dit zou dan best op Europees niveau gebeuren.

Cfr mijn antwoord op vraag 1 zijn er ons ook geen richt- of grenswaarden bekend in de orde van uren of minuten. Het onderzoeken en ontwikkelen van bijkomende grens- of

advieswaarden zou dus zeker een lang en tijdrovend proces zijn dat best op Europees en/of internationaal niveau aangepakt wordt. Op het vlak van handhaving zal er wel een stappenplan voor lokale handhavers worden uitgewerkt, wat handhaving efficiënter en effectiever zal maken. Ook zullen mogelijk op termijn, cfr mijn antwoord op vraag 2, PM_{2.5}-sensoren kunnen ingezet worden om hinder door houtrook te 'visualiseren' en dus de problematiek meer zichtbaar te maken voor burgers en handhavers.

4. a) De stand van zaken is terug te vinden onder
<https://omgeving.vlaanderen.be/green-deal-huishoudelijke-houtverwarming>
- b) De voorbije periode van de Green Deal (eerste fase) richtte zich voornamelijk op kennisopbouw en voorbereidend studieonderzoek. Deze opbouw en voorbereidingen vorderen goed, zoals te lezen is bij de stand van zaken. Op basis van de resultaten zal bekeken worden welke zaken kunnen uitgerold worden op het terrein om de doelstellingen te bereiken. Dat kan gaan over: wetgevende initiatieven (bv. rond de uitfasering van oude vervuilende houtstooktoestellen en rond keuring, onderhoud en installatie van houtstooktoestellen), het ter beschikking stellen van tools aan particulieren (bv. omtrent de keuze van een toestel en omtrent het goed gebruik van een toestel) en aan lokale toezichthouders (omtrent het optreden bij hinderklachten), de uitbouw van een registratiesysteem en communicatie initiatieven.